

การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น

TEACHING WITH SOCIAL STORIES TO REDUCE UNWANTED BEHAVIORS
OF STUDENTS WITH ADHD

Received: November 25, 2020

Revised: December 17, 2020

Accepted: December 24, 2020

สุรัตนา นวนบริบูรณ์¹ และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์²

Surattana Nuarnboriboon¹ and Pawinee Srisukwathananan²

^{1,2}Faculty of Education, Kasetsart University,
Bangkaen Campus, Bangkok, 10900 Thailand

¹Corresponding Author, E-mail: Surattana Nuarnboriboon, puengsurattana24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นหลังจากใช้โปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมในกรณีศึกษาจำนวน 2 คน ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนรวม ของโรงเรียนพิบูลประชาศรรค์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะสมาธิสั้นและไม่มีความพิการซ้ำซ้อน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมอยู่นิ่งและพูดแทรกในขณะที่ครูกำลังสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เครื่องมือปฏิบัติการทดลอง คือ แผนปฏิบัติการสอนและสมุดภาพเรื่องราวทางสังคมจำนวน 2 เรื่อง 2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รูปแบบของการวิจัยเป็นแบบวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ใช้เวลาในการวิจัย 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมระยะเวลา 40 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายการแสดงพฤติกรรมตั้งแต่ปฏิบัติการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมจนสิ้นสุดการวิจัยและใช้แผนภูมิเส้นแสดงผลของข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากกรณีศึกษาทั้ง 2 คนได้รับการสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ผ่านสื่อ คือ สมุดภาพเรื่องราวทางสังคมแล้ว พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมอยู่นิ่งและพูดแทรกขณะที่ครูกำลังสอนลดลงตามลำดับค่อนข้างสม่ำเสมอ ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงทั้งสองพฤติกรรม สามารถสังเกตได้ชัดเจนหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม และพฤติกรรมการพูดแทรกกรณีศึกษาลดลงได้มากกว่าพฤติกรรมอยู่นิ่ง

คำสำคัญ: การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม, การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ABSTRACT

This research is action research. The objective of this study was to study the reduction of unwanted behavior in case studies with ADHD after using a social story tutoring program. In a case study of 2 peoples who studied in the second grade of primary school, the classroom at Piboon Prachasan School. Bangkok, the academic year 2020, who was diagnosed with ADHD and no redundant disabilities. Having an unpleasant behavior, i.e. sedentary behavior and interrupted while the teacher was teaching. The research tools were divided into 2 categories: 1. Experimental tool, namely teaching action plan and social story book, 2 subjects. The research model is the classroom action research model. The research took 8 weeks, 5 days a week, 40 days in total, analyzed the data by using descriptions of behavioral occurrences while teaching with social stories until the end of the research and using line charts to show the results of the data.

The research results were found that after the case study, both of them were taught desirable behaviors through media, picture books, social stories. Unwanted behaviors, which were restless and interrupted behaviors while the teacher was teaching, decreased relatively consistently. In which both unwanted behaviors were reduced can be clearly observed after teaching with social stories and the behavior of the case study interrupted than the restless behavior

Keywords: Teaching with social stories, Reducing unwanted behavior

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ภาวะสมาธิสั้นเป็นความผิดปกติทางพฤติกรรมชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในเด็ก นับเป็นปัญหาทางพฤติกรรมที่พบได้บ่อยมากที่สุดโรคหนึ่งในเด็กวัยเรียน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหาด้านการเรียนโดยพบในเด็กวัยเรียนได้ถึงร้อยละ 5-6 คน จากการสำรวจในประเทศไทยพบว่าเกิดขึ้นในเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง ในห้องเรียนที่มีเด็ก 50 คน จะมีเด็กสมาธิสั้นรวมอยู่ 2-3 คน (สถาบันราชานุกูล. 2560: 11) เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นนอกจากจะมีปัญหาเรื่องขาดสมาธิในการเรียนแล้ว เด็กมักจะมีปัญหาในการควบคุมตนเองด้วย เด็กมักจะไม่สามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำได้จนสำเร็จ และในขณะเดียวกันเมื่อเด็กมีความต้องการจะทำอะไร เด็กก็จะทำในสิ่งที่ตนเองต้องการทันทีโดยไม่ไตร่ตรองถึงผลกระทบที่จะตามมา (สถาบันราชานุกูล. 2559: 5) ภาวะสมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่งนี้ ก่อให้เกิดปัญหาทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เด็กมีผลการเรียนที่ไม่ดีและมีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน แต่หากได้รับการช่วยเหลือโดยการประสานงานระหว่าง แพทย์ ครู และผู้ปกครองก็จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนได้ตามศักยภาพ (จิรพันธ์ วีรกุล. 2557: 65) ปัญหาส่วนใหญ่มักเกิดจากการแสดงอารมณ์ และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บางพฤติกรรมสื่อให้รู้ว่าเด็กกำลังมีปัญหา ต้องการความช่วยเหลือ หากใช้

ลงโทษจะทำให้เด็กมีปัญหามากขึ้น ดังนั้นการดูแลช่วยเหลือให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย จำเป็นต้องทำอย่างถูกวิธี (ขวัญเรือน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2560: 127)

ปัจจุบันมีแนวคิดในการให้ความช่วยเหลือด้านการควบคุมตนเองให้กับเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นได้แสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน คือ การสอนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จะช่วยให้เด็กมีสมาธิสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น การให้การช่วยเหลือด้านจิตใจสำหรับเด็กและครอบครัวให้ความเครียดลดลง การช่วยเหลือด้านการเรียน เช่น ครูช่วยตรวจสอบงานอย่างสม่ำเสมอ จัดที่นั่งในห้องเรียนอย่างเหมาะสมห่างจากสิ่งที่มากระตุ้น ฯลฯ จะทำให้เด็กมีสมาธิในการเรียน ปัญหาด้านการเรียน การใช้ชีวิตประจำวันก็จะลดลง (สถาบันราชานุกูล. 2559: 8-9)

จากการศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กในวัย 6-12 ปี ของสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยพบว่าเด็กช่วงวัยอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้นอายุ 3-9 ปี จะเป็นช่วงที่สามารถสอนในสิ่งที่ตั้งใจผ่านการเล่านิทาน เล่าเรื่องราวเหตุการณ์รอบตัว และหากเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ตั้งใจแก่ผู้อื่น หรือยกความดีนั้นขึ้นมาเป็นตัวอย่างให้เด็กเห็นว่า การคิดดี พูดดี ทำดี ทำได้ไม่ยาก ทำได้ทุกวัน ทุกเวลา (สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. 2557: 12) ก็จะเป็นแบบอย่างให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ และจากการศึกษางานวิจัยเพื่อลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นโดยใช้เรื่องราวทางสังคมเป็นเครื่องมือนั้น ผลการวิจัยพบว่าสามารถนำมาใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จารุณี เต็มใจ. 2551: 63; Charlotte W Greenway. 2018:10; Melina Sy1, Thelma Rabago-Mingoa ,2017: 8093; Seray Olçay Gul ,2016: 107; Rachel Toplis and Julie A. Hadwin,2006: 67)

เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) คือ หนังสืออ่านที่จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดของ แครอล เกรย์ (Carol Grey) นักการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีพื้นฐานการออกแบบเรื่องราวมาจากทฤษฎีจิตใจ (Theory of Mind) นำมาพัฒนารูปแบบของการเขียนเนื้อหาในหนังสือเพื่อใช้เป็นหนังสือที่อ่านร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กออทิสติกกับเด็กที่มีภาวะออทิสติกที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ซึ่งผู้ดูแลอาจจะเป็นผู้ปกครอง ครูพยาบาล พี่เลี้ยงหรือนักวิชาชีพ เป็นต้น เรื่องราวทางสังคมถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม ให้รู้จักการแสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมผ่านเรื่องราวต่างๆ ในหนังสือที่ส่งเสริมความคิดเชิงบวกให้กับเด็กออทิสติก ด้วยการอธิบายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ทักษะและการแสดงพฤติกรรมตอบสนองที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความคาดหวังและการตอบสนองของคนในสังคม เช่น การพัฒนาปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้อื่น การแสดงมารยาทที่ถูกต้องในสังคม ตลอดจนการทำกิจวัตรประจำวันที่เหมาะสม เป็นต้น โดยมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเขียนที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละคน แต่ละเหตุการณ์ (Carol Grey.1952: 17)

จากการศึกษาวิจัยของในประเทศไทยและต่างประเทศพบว่า มีการนำเรื่องราวทางสังคมมาทดลองใช้ในการเพิ่มทักษะทางสังคม และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้กับเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น ในช่วงอายุ 7-9 ปี นั้นสามารถนำมาใช้ได้ และพร้อมกันนี้ก็สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับการวัดค่าพื้นฐานของพฤติกรรมเมื่อแรกที่ยังไม่ได้มีการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมและเมื่อยุติการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมแล้วพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังกล่าวก็ยังคงดำเนินต่อไปอีก หากแต่ในระหว่างการสอนด้วยเรื่องราวทาง

สังคมนี้ ก็มีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเพิ่มเติมอีกว่าหากมีการใช้กลยุทธ์อื่นๆ มาช่วยกระตุ้นด้วย เช่น การกระตุ้นเตือนด้วยวาจา และการเสริมแรงทางบวกเมื่อเด็กสามารถปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ ก็จะช่วยเสริมให้เรื่องราวทางสังคมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยที่ได้ศึกษายังยืนยันถึงประสิทธิภาพของเรื่องราวทางสังคมว่ามีผลในการปรับลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นได้และไม่เฉพาะการใช้เรื่องราวทางสังคมมาปรับพฤติกรรมเท่านั้น หากแต่ผู้วิจัยต้องเพิ่มกลวิธีอื่นมาช่วยเสริมหรือเพิ่มเทคนิคต่างๆ ให้เป็นทางเลือกแก่ครูในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อไปด้วย (Charlotte W Greenway, 2018:10; Melina Sy1, Thelma Rabago-Mingoa ,2017: 8093; Seray Olçay Gul ,2016: 107)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาถึงการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นเมื่อสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) และมีจุดมุ่งหมายนำมาใช้เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาการควบคุมตนเองให้แสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ผ่านเรื่องราวทางสังคม โดยวิธีการอ่านออกเสียง ดูภาพ เพื่อกระตุ้นความสนใจ เกิดจินตนาการ เกิดความคิด ในเรื่องของการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมอยู่นิ่งและไม่พูดแทรกขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยนักเรียนกรณีศึกษานี้ คือ นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เหมือนกันทั้ง 2 คน คือ อยู่ไม่นิ่งและพูดแทรกขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จากการสังเกตพฤติกรรมและการวินิจฉัยของแพทย์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนด้านการควบคุมตนเอง ด้านความรู้ความเข้าใจในการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้น การปฏิสัมพันธ์ในสังคมและการดำรงชีวิตประจำวันที่ปกติสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น

ขอบเขตของการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา

นักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะสมาธิสั้นและไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน เพศชาย อายุ 8 ปี เป็นการเลือกแบบเจาะจง และนักเรียนทั้งสองคนจำเป็นต้องได้รับการปรับพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมอยู่นิ่งและไม่พูดแทรกขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียน ผู้ปกครองและนักเรียนทั้ง 2 คน ให้ความยินยอมในการช่วยเหลือ และดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้วิจัยมีกระบวนการในการเลือกกรณีศึกษา คือ การสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง สัมภาษณ์ครูผู้สอน สัมภาษณ์นักเรียนร่วมห้องเรียน และสัมภาษณ์นักเรียนกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลของการเกิดพฤติกรรมมาวิเคราะห์หาสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้กระบวนการ FBA นำไปสู่การออกแบบแผนการสอนเรื่องราวทางสังคม Social Stories ประกอบกับสื่อ คือ

สมุดภาพเรื่องราวทางสังคมที่เป็นเรื่องเล่าที่มีทักษะทางสังคมที่พึงประสงค์สอดแทรกอยู่ในเนื้อหา เพื่อปรับลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ตัวแปรตาม คือ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอน
2. สมุดภาพเรื่องราวทางสังคมและคู่มือการใช้
3. แบบบันทึกความถี่ของพฤติกรรมและแบบบันทึกบริบทของการเกิดพฤติกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในรูปแบบปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีขั้นตอนและการแบ่งระยะเวลาของการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยสังเกตกรณีศึกษา สัมภาษณ์ผู้ปกครอง สัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาอื่นๆ สัมภาษณ์นักเรียนร่วมชั้นเรียน และสัมภาษณ์กรณีศึกษา ถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนเอง นักเรียนร่วมชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ที่ควรต้องได้รับการช่วยเหลือปรับลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น นำข้อมูลที่ได้รับเข้าสู่กระบวนการ FBA เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรม

2. ขออนุญาตผู้ปกครองกรณีศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลและดำเนินการวิจัย

3. เมื่อผู้วิจัยทราบสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และผู้ปกครองยินยอมให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยแล้ว จึงนำข้อมูลของพฤติกรรมมาวางแผนการสอนและสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมาย และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพ นำเครื่องมือมาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปใช้ในงานวิจัย

4. คัดเลือกผู้ช่วยวิจัย โดยผู้ช่วยวิจัย คือ ครูพี่เลี้ยงนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในชั้นเรียนเดียวกับกรณีศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ความสะดวกในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมร่วมกับผู้วิจัย

5. อธิบายรายละเอียด ขั้นตอน ข้อตกลง ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกรณีศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกซ้อมสังเกตพฤติกรรมกรณีศึกษา นำข้อมูลมาเทียบกันเพื่อหาค่าความตรง และเมื่อสังเกตได้ตรงกัน 5 ครั้งติดต่อกัน จึงดำเนินการสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษาในชั้นของการดำเนินการวิจัยจนหมดระยะเวลาของการวิจัยตามที่กำหนดไว้

6. การดำเนินการวิจัย โดยมีระยะเวลาของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ในสัปดาห์ที่ 1-2 เป็นระยะของการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกรณีศึกษา โดยที่ยังไม่มีการปฏิบัติการช่วยเหลือด้วยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ในระยะนี้เป็นการศึกษาความถี่ของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพื่อเป็นการยืนยันความถี่ของพฤติกรรมก่อนให้การช่วยเหลือ เป็นระยะเวลา 10 วันทำการ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่เป็นครูพี่เลี้ยงประจำห้องเรียนอีก 1 ท่านร่วมกันสังเกตพฤติกรรม ในคาบเรียน 5 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ และกิจกรรมแนะแนว เฉลี่ยวันละ 3 วิชา ภาคเช้า 2 วิชา และภาคบ่าย 1 วิชา เวลาที่ใช้ในการสังเกตวิชาละ 50 นาที เนื่องจากเป็นวิชาเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนและสามารถสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษาได้ตลอดคาบเรียน โดยทำการสังเกตพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งและพูดแทรกในขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียน

ระยะที่ 2 ในสัปดาห์ที่ 3-8 เป็นระยะของการให้การช่วยเหลือเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นระยะเวลา 30 วัน โดยอ่านเรื่องราวทางสังคมร่วมกับนักเรียนกรณีศึกษาวันละ 2 ครั้ง โดยมีขั้นตอน คือ

1) สำหรับช่วงเช้าในช่วงโมงสนทนาตอนเช้า ครูอ่านเรื่องราวทางสังคมครั้งที่ 1 ของวัน ให้นักเรียนทั้งห้องเรียนฟัง อ่านไปพร้อมกับนักเรียนทั้งชั้นเรียน ครูยืนอ่านเรื่องราวทางสังคมอยู่หน้าชั้นเรียน กรณีศึกษานั่งหน้าชั้นเรียน อ่านเรื่องราวทางสังคมทีละเรื่อง ซึ่งมีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 เรื่องหนึ่งนึ่งๆ ในเวลาเรียน และเรื่องที่ 2 เรื่องพูดอย่างไรในเวลาเรียน โดยใช้เวลาในการอ่าน ดูภาพประกอบ เมื่ออ่านเสร็จแล้วครูถาม ให้นักเรียนตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นของการแสดงพฤติกรรมการนั่งอย่างใดจึงจะเหมาะสมในเวลาเรียน และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเมื่อต้องการพูดในเวลาเรียน ให้นักเรียนได้แสดงความรู้ที่ได้จากการฟัง การอ่าน ในช่วงเช้านี้เรื่องละ 15 นาที ก่อนเข้าเรียนเพราะเป็นกิจกรรมสนทนาที่มีระยะเวลามากที่สุดก่อนเข้าเรียน

2) การอ่านทบทวนเรื่องราวทางสังคมครั้งที่ 2 ของวัน คือ ในเวลาพักกลางวันหลังรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว นำนักเรียนกรณีศึกษาทั้ง 2 คน มาที่ห้องสมุดหรือห้องพักครู ที่มีบรรยากาศเงียบสงบ ครูนั่งตรงกลางระหว่างเด็กทั้งสองคนเพื่อให้เด็กทั้งสองคนอยู่ในความสนใจของครูเท่าๆ กัน กรณีศึกษาจะเห็นเรื่องราวทางสังคมเท่าๆ กันเพราะมีสมุดภาพให้คนละ 2 เรื่อง เรื่องละ 1 เล่ม โดยสัปดาห์แรกครูอ่านให้ฟังก่อนอ่านจบถามคำถามเพื่อให้นักเรียนตอบในประเด็นของการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เมื่อครูกำลังสอนในชั้นเรียน เรื่องที่ 1 การนั่งนึ่งๆ ตั้งใจฟังครูสอนในเวลาเรียน และเรื่องที่ 2 เมื่อต้องการพูดควรปฏิบัติตนอย่างไรได้บ้าง ให้นักเรียนได้แสดงความรู้ ความคิดเห็นและเป็นการทดสอบความเข้าใจ ครูสมมุติสถานการณ์ให้กรณีศึกษาตอบว่าควรแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างไร เพื่อทดสอบความสามารถในการนำไปใช้

ในสัปดาห์ต่อไปให้นักเรียนทั้ง 2 คน ค่อยๆ สลับอ่านกับครูหรือให้นักเรียนอ่านเอง และเมื่ออ่านจบต้องมีการทดสอบความรู้ ความเข้าใจด้วยการที่ครูถามคำถาม ในประเด็นของการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เมื่ออยู่ในชั้นเรียน ให้นักเรียนตอบ และในขณะที่สอนให้มีการบันทึกปฏิบัติการตอบสนองของกรณีศึกษา ความสนใจในกิจกรรม การมีส่วนร่วมของการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นของกรณีศึกษาว่ามี ความถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแผนการสอนให้มีความน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพในการสอน การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3) ให้นักเรียนกลับเข้าสู่สถานการณ์การเรียนการสอนในชั้นเรียนและสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคอยร่วมสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วย ตลอดคาบเรียน

4) หลังเลิกเรียนในแต่ละวันผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาสรุปความตรงกันของพฤติกรรมที่สังเกตได้ สรุปความถี่ของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในวันนั้น และบันทึกข้อมูล

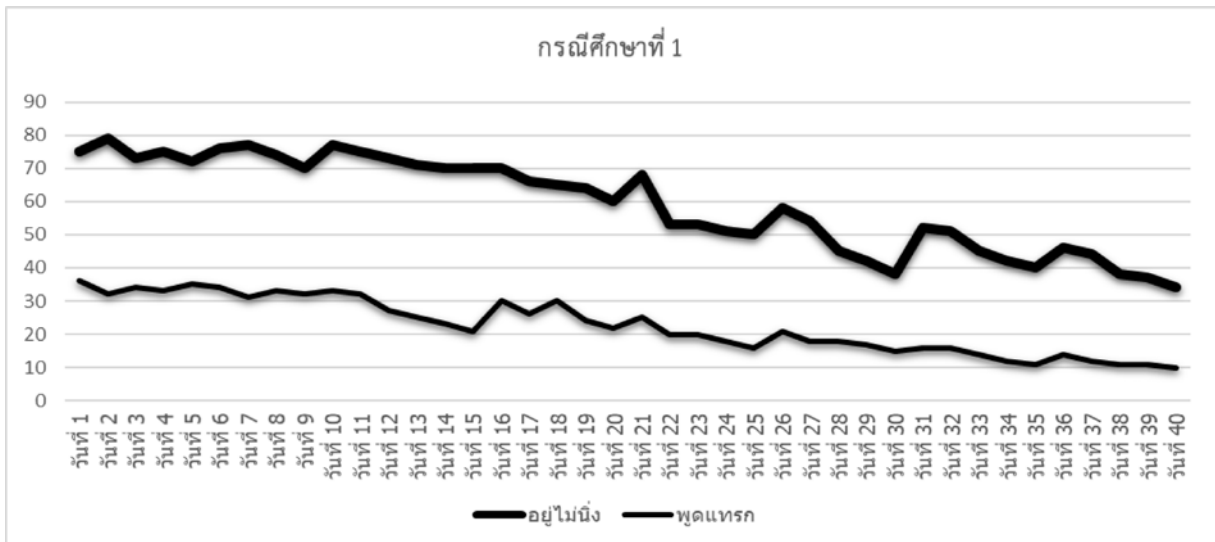
5) เมื่อผู้วิจัยสังเกตพบว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาไม่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นมากกว่าที่ผ่าน มา ก็จะดำเนินการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น นำข้อมูลมาปรับแผนการสอน หากวิธีการสอนการที่ ดึงดูดความสนใจหรือปรับโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือจากเดิม เพื่อให้เหมาะสมตามความสนใจของ กรณีศึกษาและเครื่องมือเกิดประสิทธิภาพ ตามกระบวนการ PDCA แล้วดำเนินการตามขั้นตอน สังเกตพฤติกรรม ต่อไป ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ในระหว่างที่สังเกตเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดก็มีการให้การ เสริมแรง ได้แก่ การชมเชย การให้เวลาทำในสิ่งที่ชอบ การได้เล่นสนามเด็กเล่นร่วมกับเพื่อนๆ หรือตาม สถานการณ์ บางครั้งถามถึงความต้องการเพื่อจัดการเสริมแรงให้เหมาะสม สำหรับระยะเวลาที่กำหนดในการวิจัย ที่ดำเนินการเพียงเท่านี้ เนื่องจากระยะเวลาต่อการวิจัยนี้จะมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลาย ภาคเรียน จึงต้องยุติการให้การช่วยเหลือไว้เพียงเท่านี้ และผู้วิจัยได้วางแผนที่จะให้การช่วยเหลือในภาค การศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสังเกตการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของ กรณีศึกษา ว่าในแต่ละคาบเรียนหลังจากสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมแล้วพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงหรือไม่ ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และกิจกรรมแนะแนว ใน 1 คาบเรียน เป็นเวลา 50 นาที ใช้เวลาสังเกตทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมระยะเวลา 40 วัน บันทึกเฉพาะการแสดงออกทาง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมอยู่นิ่งและการพูดแทรกขณะครูสอนในชั้นเรียน ใช้การสังเกตแล้ว บันทึกความถี่ของการเกิดพฤติกรรม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์การลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในแต่ละ วันหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม นำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิเส้นและการบรรยายประกอบ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ที่จะลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยแสดงความถี่ของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ พึงประสงค์ในแต่ละวัน คือ พฤติกรรมอยู่นิ่งและการพูดแทรกขณะที่ครูสอนในชั้นเรียน โดยผลของการวิจัยมี ดังนี้

รูปที่ 1 แสดงการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1

จากภาพจะเห็นว่า การเก็บข้อมูลในระยะวันที่ 1-10 กรณีศึกษาที่ 1 แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์คือการอยู่ไม่นิ่งมีความถี่สม่ำเสมอใกล้เคียงกันทุกวัน คือ 70 ครั้งขึ้นไป และพฤติกรรมการพูดแทรกขณะครูสอนมีความถี่สม่ำเสมอใกล้เคียงกันทุกวัน คือ 30 ครั้งขึ้นไป เนื่องจากในระยะนี้เป็นการสังเกตความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในแต่ละวัน ที่ต้องใช้ระยะเวลา 10 วันในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ความชัดเจนของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อต้องการข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนการสอน กำหนดและออกแบบสื่อการสอนที่เหมาะสมกับกรณีศึกษาที่ 1

ในช่วงวันที่ 11 - 40 เป็นช่วงของการใช้โปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งและการพูดแทรกในขณะครูสอนในชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษามีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ค่อยๆ ลดลงในทุกวัน ถึงแม้ว่าความถี่ของพฤติกรรมจะมีลักษณะไม่สม่ำเสมอ แต่ก็มีความโน้มว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้งสองพฤติกรรมนั้นลดลงเรื่อยๆ คือ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจนในวันที่ 16 ของการวิจัย และพฤติกรรมพูดแทรกขณะครูสอนลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจนในวันที่ 19 ของการวิจัย

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมเพิ่มเติม จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กรณีศึกษา ได้ข้อมูลว่า การที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงหลังจากสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เป็นเพราะครูสอนจนสามารถจดจำการกระทำที่พึงประสงค์ตามเรื่องราวที่อ่านกับครู การที่ครูให้กรณีศึกษาได้สมมติตัวละครในเรื่องเองตามความชอบ ซึ่งบางครั้งกรณีศึกษาใช้ชื่อของตนเอง จึงรู้สึกว่าได้ทำความดี ความถูกต้อง มีความภาคภูมิใจว่าตนเองเป็นคนกระทำความดี จึงนำไปสู่การปฏิบัติจริง หรือได้เปลี่ยนเป็นตัวละครที่ตนชอบ และต้องการเลียนแบบ เมื่อสอนจบแล้วครูได้จำลองสถานการณ์ให้ทดลองปฏิบัติ เกิดความสนใจ ตื่นเต้น ได้แข่งขันกับเพื่อน และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง มีความมั่นใจ ครูชมเชย รวมถึงครูที่สอนในรายวิชา

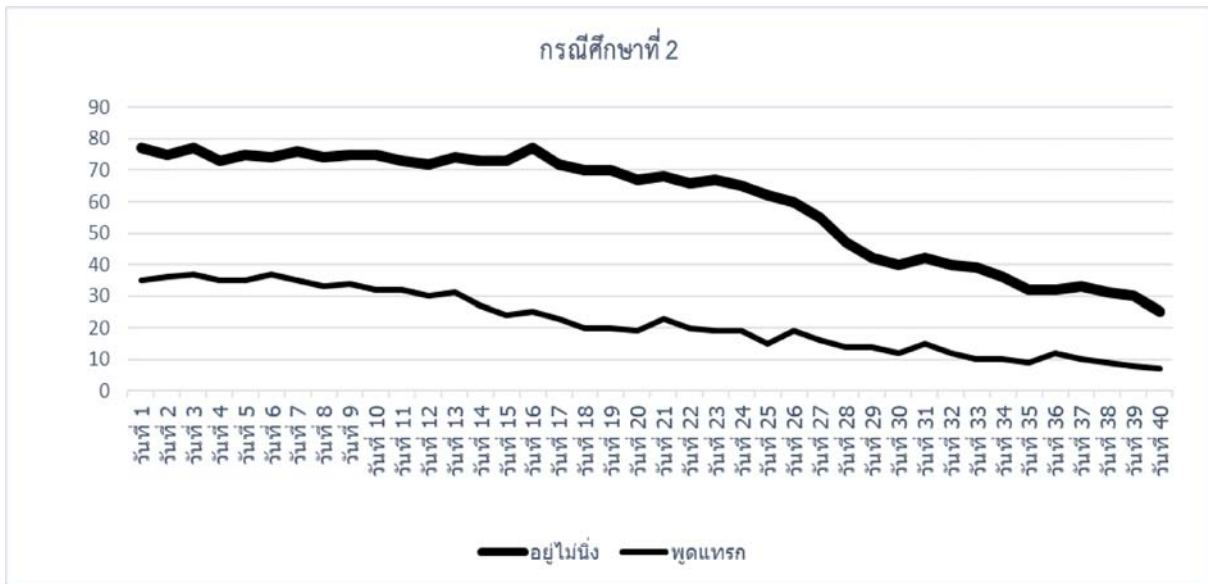
อื่นๆ ชมเซยด้วย และที่กรณีศึกษาต้องการมากที่สุดคือ เมื่อวันใดที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ทำงานได้เสร็จตามที่ครูมอบหมาย และทำตามทีครูสอนได้จะได้ลงไปเล่นสนามเด็กเล่นพร้อมกับเพื่อนๆ หลังเลิกเรียน

สำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่มีความถี่ของพฤติกรรมขึ้นลงไม่สม่ำเสมอ มีลักษณะเพิ่มขึ้น มักจะเกิดในวันที่ 1-2 ของสัปดาห์ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กรณีศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า ในวันที่ 21 ของการวิจัย กรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากวันที่ 20 ของการวิจัย ตั้งแต่ตอนเช้า เนื่องจากผู้ปกครองมีปัญหาการเดินทางมาส่งที่โรงเรียน มาสาย อารมณ์จึงไม่คงที่ เกิดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูจึงให้กรณีศึกษา นั่งแยกออกจากเพื่อนก่อนเพื่อสงบอารมณ์ของตนเองแล้วจึงสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ในวันที่ 26 ของการวิจัย กรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นเพราะผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ขอให้ใหม่เมื่อวันหยุดที่ผ่านมา และคุณครูที่สอนวิชาแรกก็ได้นำขึ้นมาเล่นในเวลาเรียนและครูได้มีการเตือนแล้ว 2 ครั้ง แต่ก็ยังไม่ลดพฤติกรรม จึงเกิดความไม่สบายใจว่าครูจะไม่คืนให้ ต้องการใช้เพราะชอบอุปกรณ์การเรียนชุดนี้มาก ในวันที่ครูจึงใช้ตัวละครที่เป็นลายของอุปกรณ์การเรียนในการสอนเรื่องราวทางสังคมให้กับกรณีศึกษาและให้ข้อตกลงเรื่องการนำอุปกรณ์ หรือของเล่นมาโรงเรียน การไม่นำขึ้นมาเล่นหากครูไม่อนุญาต

ในวันที่ 31 และ 36 ของการวิจัย กรณีศึกษามีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ก่อนเนื่องจากในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ กรณีศึกษาเปลี่ยนที่อยู่ ไปอยู่กับแม่ ซึ่งมีความแปลกใหม่และอิสระในการใช้ชีวิตไม่ต้องอยู่ในกฎระเบียบข้อตกลงเหมือนในชั้นเรียน สามารถแสดงพฤติกรรมได้เต็มที่ กับแม่ที่ไม่ได้พบกันนาน ทำให้มีความแปลกใหม่ สนุกสนานจนลืมตัวว่าต้องควบคุมการแสดงออกให้เหมาะสมให้อยู่นิ่งและไม่พูดแทรกในขณะที่เรียนในชั้นเรียนได้ และอยากเล่าให้เพื่อนและครูฟัง จึงแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

จากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวกรณีศึกษาที่ 1 ที่ส่งผลให้พฤติกรรมของกรณีศึกษามีลักษณะของพฤติกรรมที่ลดลงและเพิ่มขึ้นอย่างไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ นั้น แต่ถ้าหากเมื่อเปรียบเทียบการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตั้งแต่วันที่ 1 จนถึง วันที่ 40 ของการวิจัยยังพบว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงมาก และถึงแม้ว่าบางวันจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย การปรับแผนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมตามหลักการของ PDCA ก็ยังคงมีประสิทธิภาพในการสอนให้กรณีศึกษากลับมาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ควบคุมตนเองได้อีกครั้ง

รูปที่ 2 แสดงการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาที่ 2 กรณีศึกษาที่ 2

จากภาพจะเห็นว่า การเก็บข้อมูลในระยะวันที่ 1-10 กรณีศึกษาที่ 2 แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ การอยู่ไม่นิ่งมีความถี่สม่ำเสมอใกล้เคียงกันทุกวัน คือ 70 ครั้งขึ้นไป และพฤติกรรมการพูดแทรกขณะที่ครูกำลังสอน มีความถี่สม่ำเสมอใกล้เคียงกันทุกวัน คือ 30 ครั้งขึ้นไป เนื่องจากในระยะนี้เป็น การสังเกตความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในแต่ละวัน ที่ต้องใช้ระยะเวลา 10 วันในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ความชัดเจนของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อต้องการข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนการสอน กำหนดและออกแบบสื่อการสอนที่เหมาะสมกับกรณีศึกษาที่ 2

ในช่วงวันที่ 11 - 40 เป็นช่วงของการใช้โปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งและการพูดแทรกในขณะครูสอนในชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 2 พบว่า กรณีศึกษามีการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ถึงแม้ความถี่ของพฤติกรรมในบางวัน บางสัปดาห์จะมีลักษณะขึ้นลงไม่สม่ำเสมอ แต่ก็มีแนวโน้มว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้งสองพฤติกรรมนั้นลดลงเรื่อยๆ

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม พบว่า การที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงหลังจากสอนด้วยโปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม จากการสังเกตและสัมภาษณ์กรณีศึกษา ได้ข้อมูลว่า กรณีศึกษาจดจำการกระทำที่พึงประสงค์ของตัวเองในเรื่องราวที่ครูใช้เป็นสื่อในการสอนได้ การที่ครูให้กรณีศึกษาได้สมมติตัวละครในเรื่องราวทางสังคมเองตามความชอบ กรณีศึกษาที่มีความสนใจในเรื่องที่อ่านบางครั้งใช้ชื่อของตนเองแทนตัวละครในเรื่อง จึงรู้สึกว่าได้ทำความดี ทำสิ่งที่ถูกต้อง มีความภูมิใจ หรือได้เปลี่ยนเป็นตัวละครที่ตนชอบ และตนต้องการเลียนแบบ เมื่อสอนจบแล้วครูได้จำลองสถานการณ์ให้ทดลองปฏิบัติก็สามารถตอบหรือปฏิบัติเองได้ถูกต้อง มีความมั่นใจเมื่อทำได้ และครูชมเชย รวมถึงครูที่สอนในรายวิชาอื่นๆ ก็ชมเชยกรณีศึกษาว่ามีพฤติกรรมดีขึ้น และที่กรณีศึกษาต้องการการเสริมแรงมากที่สุดคือ เมื่อวันใดที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงและทำตามที่ครูสอนได้จะได้ลงไปเล่นสนามเด็กเล่นพร้อมกับเพื่อนๆ

สำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่มีความถี่ของพฤติกรรมขึ้นลงไม่สม่ำเสมอ มีลักษณะเพิ่มขึ้น มักจะเกิดในวันที่ 1-2 ของสัปดาห์ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กรณีศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พบว่าในวันที่ 16 ของการวิจัย กรณีศึกษาได้ไปเยี่ยมญาติ ในวันหยุดที่ต่างจังหวัดและได้แวะเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ จึงต้องการจะบอกเล่าให้เพื่อนและครูที่โรงเรียนฟัง ห้ามใจตัวเองไม่ได้ ต้องการพูดและขยับตัวตลอดเวลา จึงมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ครูจึงสอนย้ำด้วยเรื่องราวทางสังคมและทบทวนข้อตกลงในชั้นเรียน ในวันต่อมาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็ลดลง

ในวันที่ 21 ของการวิจัย ผู้ปกครองได้ซื้อของเล่นที่กรณีศึกษาต้องการให้ เพราะทำความดีที่บ้าน จึงเป็นเหตุให้ต้องการเล่นของเล่น อยากอวดเพื่อน จึงเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ครูได้ให้นำของเล่นมาฝากไว้และเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ตกลงกันได้ก็จะให้เล่น เมื่อเรียนก็นำของเล่นมาฝากครูไว้ เป็นการตั้งข้อตกลงเพื่อให้การเสริมแรงที่กรณีศึกษาต้องการ

ในวันที่ 31 กรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ก่อนเนื่องจากในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ กรณีศึกษาไปทำงานกับแม่ที่ร้านสะดวกซื้อ มีอิสระในการใช้ชีวิตไม่ต้องอยู่ในกฎระเบียบข้อตกลงเหมือนในชั้นเรียน พบคนหลากหลาย เล่นสนุกกับเด็กคนอื่นๆ สนุกสนานจนลืมตัวว่าต้องควบคุมการแสดงออกให้เหมาะสมให้อยู่นิ่งและไม่พูดแทรกในขณะที่เรียนในชั้นเรียนได้ และอยากเล่าให้เพื่อนและครูฟัง จึงแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

จากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวกรณีศึกษาที่ 2 ที่ส่งผลให้พฤติกรรมของกรณีศึกษามีลักษณะลดลงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่าเสมอนั้น แต่ถ้าหากเมื่อเปรียบเทียบการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตั้งแต่วันที่ 1 จนถึง วันที่ 40 ของการวิจัยยังพบว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงมาก และถึงแม้ว่าบางวันจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น การปรับแผนการสอนด้วยโปรแกรมการสอนเรื่องราวทางสังคมก็ยังคงมีประสิทธิภาพในการสอนให้กรณีศึกษากลับมาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

สรุปผลการวิจัย จากการศึกษาถึงการใช้สอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาจำนวน 2 คน สามารถทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงได้ และทำให้มีการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้นมาแทนที่ได้มากขึ้น

การอภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยนำผลที่ได้มาอภิปรายถึง การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นได้ จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลวิธีการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นจำนวน 2 คน ซึ่งมีอายุ 8 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ผลการปฏิบัติการช่วยเหลือพบว่า นักเรียนกรณีศึกษาที่มีภาวะสมาธิสั้นนั้นมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ อยู่ไม่นิ่งในเวลาเรียนและ

การพูดแทรกในขณะที่ครูกำลังสอนลดลง มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ไม่ก่อกวนชั้นเรียน เนื่องจากเทคนิคการสอนโดยใช้เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว (Carol Gray. 1952: 20) ของเด็กที่มีภาวะออทิสติกแล้ว นอกจากนี้การที่นักวิจัยได้นำเอาเทคนิคการสอนโดยใช้เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) มาทดลองใช้สอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นและสามารถพัฒนาการควบคุมตนเองให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือทักษะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่กล่าวว่า เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) สามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จารุณี เต็นจิ. 2551: 63 ; Charlotte W Greenway. 2018:10 ; Melina Sy, Thelma Rabago-Mingoa. 2017: 8093; Seray Olçay Gul. 2016: 107; Rachel Toplis and Julie A. Hadwin. 2006: 67)

การสอนโดยใช้สมมุติภาพเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา ซึ่งได้กล่าวเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงสังคม มี 2 ประการ คือ การเรียนรู้จากการสังเกตเพื่อเลียนแบบ และ Self – efficacy โดยมนุษย์จะเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของตัวแบบได้ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดขึ้นได้ (Albert Bandura, 1986) จึงทำให้การใช้เรื่องราวทางสังคมมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ในเด็กที่มีความบกพร่องด้านอื่น โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะเด็กออทิสติกเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Melina Sy, Thelma Rabago-Mingoa. 2017: 8093)

ทั้งนี้ การตัดสินใจใช้เรื่องราวทางสังคมเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาถึงพัฒนาการเด็กในวัย 6-12 ปี จากเอกสารวิชาการของสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยพบว่า เด็กช่วงวัยอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้นอายุ 3-9 ปี จะเป็นช่วงที่สามารถสอนในสิ่งที่ตั้งตามผ่านการเล่านิทาน เล่าถึงเหตุการณ์รอบตัว และหากเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ตั้งตามแก่ผู้อื่น โดยหยิบยกความดีนั้นขึ้นมา เพื่อเป็นตัวอย่างให้เด็กเห็นว่า การคิดดี พูดดี ทำดี ทำได้ไม่ยาก ทำได้ทุกวัน ทุกเวลา (สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.2557: 12) และการประเมินหน้าที่ของพฤติกรรม เพื่อสร้างแผนการพัฒนาพฤติกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง การสังเกตความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ วิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เมื่อได้ข้อมูลเหล่านี้แล้วจึงนำมาวางแผนให้การช่วยเหลือในชั้นเรียน จนนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ 2 การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ผู้วิจัยออกแบบการสอนให้มีลักษณะการสอนโดยรวมในชั้นเรียนและการสอนแบบเฉพาะเจาะจงกับกรณีศึกษาเพื่อให้นักเรียนในห้องเรียนได้ปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหมือนกัน เพื่อให้เป็นแบบอย่างซึ่งกันและกัน ตามทฤษฎีของ Albert Bandura ที่กล่าวถึง การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของตัวแบบได้การมีเทคนิคในการสอน

ที่กระตุ้นให้เด็กได้คิด ได้ฝึกทักษะการอ่านและคิดวิเคราะห์ ได้แก่ การสลับกันอ่าน การถามตอบ การสมมติสถานการณ์เพื่อให้เด็กเรียนคิดและตอบคำถามที่เหมาะสม เป็นการกระตุ้นความสนใจในขณะนั้น นอกเหนือจากการอ่านเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีการเล่าเรื่องราวทางสังคมของ Carol Gray ที่ว่า ควรสนใจในการตอบสนองของเด็ก ถามคำถาม ถามความคิดเห็น เพื่อจะได้เห็นมุมมองของเด็กที่มีต่อเรื่องราวที่อ่านหรือสถานการณ์นั้นๆ (Carol Gray.1952: 23)

ประเด็นที่ 3 การเสริมแรงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจดจำนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง การแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนกรณีศึกษา ผู้วิจัยจะให้ความสนใจและจะให้เสริมแก่พฤติกรรมนั้น เช่น การให้คำชมส่วนตัว การให้คำชมในขณะที่ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ยกเป็นตัวอย่างให้ทุกคนเห็น การให้เวลาทำในสิ่งที่ต้องการที่เหมาะสม หลังจากส่งงานแล้วและเมื่อกรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และบางครั้งครูก็ให้การกระตุ้นเตือนด้วยสายตา วาจา เพื่อให้กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพราะบ่อยครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาเนื่องจาก การขาดสมาธิ การลืม อารมณ์วู่วาม ไม่เคร่งครัด ที่เป็นอาการของโรคสมาธิสั้น ดังนั้น การใช้เรื่องราวทางสังคมจึงควรมีการให้เสริมควบคู่ไปด้วย เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Charlotte W Greenway ที่ว่า การกระตุ้นเตือนและการเสริมแรงทางบวก เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ควบคู่กับเรื่องราวทางสังคมที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของเรื่องราวทางสังคมในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นให้สามารถดำเนินต่อไปได้ และแม้จะถอดถอนแล้วพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็ยังคงดำเนินต่อไป (Charlotte W Greenway. 2018: 10)

ประเด็นที่ 4 การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ในที่ที่เงียบสงบ ไม่มีสิ่งรบกวน เช่น ในห้องสมุด ห้องพักครู ช่วยให้นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นสนใจ จดจำ และแสดงพฤติกรรมได้ถูกต้องมากขึ้น เพราะไม่มีสิ่งที่มีรบกวนก็จะสามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ดี สามารถฝึกทักษะการอ่านประกอบกับการได้ดูภาพประกอบ การได้ระบายสี เป็นการฝึกสมาธิอีกวิธีหนึ่ง การได้ศึกษาความเหมาะสมจากตัวอย่าง จากสิ่งที่ชอบ ทบทวนซ้ำๆ ทำให้คงความจำได้ เป็นการเรียนรู้จากต้นแบบ ทฤษฎีของ อัลเบิร์ต แบนดูรา ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จากการสังเกตเพื่อเลียนแบบและ Self – efficacy โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 5 จากการประเมินของผู้วิจัยหลังจากสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมแล้วดำเนินการสังเกตพฤติกรรมในทันที ในช่วง 5 วันแรก จะพบว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะลดลงน้อย แต่เมื่อผ่านการสอนไปจนถึงวันที่ 16 จะเห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากกรณีศึกษาปฏิบัติพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมานาน หรือการที่นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นต้องใช้เวลาในการปรับพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ต้องค่อยเป็นค่อยไป การขาดสมาธิในการจดจำ โดยส่วนใหญ่เมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาแล้ว มักจะบอกกับครูว่า ลืม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Melina Sy, Thelma Rabago-Mingoa ที่กล่าวว่า เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นจะมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน และอาการจะติดตามไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ สมาธิสั้นกว่าเด็กปกติ ขาดความตั้งใจในการทำงาน และอาการหุนหันพลันแล่นเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคสมาธิสั้นจะแสดงอาการผิดปกติในการแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนั้น ครูควรหาวิธีการหรือกลวิธีในการ

ช่วยเหลือเพื่อให้เขาแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข (Melina Sy, Thelma Rabago-Mingoa. 2017: 8093)

ประเด็นที่ 6 หลังจากสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ให้กับกรณีศึกษาที่มีภาวะสมาธิสั้นแล้ว กรณีศึกษาสามารถควบคุมตนเองด้านการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในชั้นเรียนได้มากขึ้นถึงแม้ว่าในระยะแรกๆ จะแสดงการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้น้อย แต่ก็เพิ่มอัตราการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป จากการสอบถาม นักเรียนให้คำตอบว่า เพราะเพื่อนทุกคนในชั้นเรียนก็แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ครูสอน เป็นตัวอย่างให้เขาได้กระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามๆ กันอย่างแสดงให้เห็นว่าการมีต้นแบบ การเลียนแบบของเด็กวัยนี้มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์มาก เพราะเมื่อสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม เขาเองก็ต้องปฏิบัติตาม ตามทฤษฎีของ Albert Bandura การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของตัวแบบได้ (Albert Bandura, 1986)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสอนด้วยโปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น สำหรับกรณีศึกษาที่มีภาวะสมาธิสั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมในการใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่จะใช้ช่วยเหลือนักเรียน หรือการจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนที่มีนักเรียนในลักษณะของความบกพร่องนี้ในชั้นเรียน เป็นโปรแกรมการสอนที่ใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อใช้กับกรณีศึกษาที่มีการประเมินหาสาเหตุของพฤติกรรมแล้วพบว่าต้องการความเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น ผลของการนำโปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมไปใช้ในกลุ่มเป้าหมายและบริบทที่แตกต่างกันย่อมได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโปรแกรมการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้ กลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรม เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ใช้ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของสื่อต่อกลุ่มเป้าหมายหรือกรณีศึกษาและการตรวจสอบประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบปรับแผนการนำไปใช้ให้ ผู้ใช้ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง การสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีเทคนิควิธีในการสอนที่หลากหลาย สร้างเรื่องราวทางสังคมควรมีการ เรียงลำดับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะช่วยเหลือของกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด และมีการปรับแผนตลอดระยะเวลาของการช่วยเหลือ รวมถึงการโฆษณาเสริมที่เหมาะสมกับกรณีศึกษา เพื่อประสิทธิภาพในการปรับพฤติกรรมที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรศึกษากลุ่มเป้าหมาย หรือกรณีศึกษาที่ต้องการปรับพฤติกรรมก่อนว่าสนใจ หรือชื่นชอบการ์ตูน หรือบุคคลใดเป็นพิเศษ เพื่อนำมาใช้ในการเขียนเรื่องราวทางสังคม ที่มีความน่าสนใจ เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มเป้าหมายหรือกรณีศึกษาที่จะนำไปเป็นแบบอย่างการแสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพของการใช้เรื่องราวทางสังคมว่า เมื่อเสร็จสิ้นการช่วยเหลือแล้ว กลุ่มเป้าหมายหรือกรณีศึกษา ยังคงมีความต่อเนื่องคงทนของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถดำเนินพฤติกรรมนั้นต่อไปได้อีกนานเท่าไรและบทบาทของนักวิจัยในฐานะครูควรให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องแม้สิ้นสุดการวิจัยแล้ว

บรรณานุกรม

- ขวัญเรือน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2560, กันยายน-ธันวาคม). *เด็กสมาธิสั้น: บทบาทพยาบาล*. วารสารกองการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชสงขลานครินทร์, 44(3), 127 สืบค้นจาก https://scholar.google.co.th/scholar?hl=th&as_sdt=0%2C5&q
- จารุณี เต็นจิ. (2551). *การศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้เรื่องราวทางสังคม*. (สารนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ สืบค้นจาก http://www.mrcud2.com/news_file/p62549600949.pdf
- จิรนนท์ วีรกุล. (2557, มกราคม-เมษายน). *โรคสมาธิสั้นและภาวะอยู่ไม่นิ่งในเด็ก*. วารสารพุทธชินราชเวชสาร, 31(1), น 65-75 สืบค้นจาก http://www.med.nu.ac.th/dpMed/fileResearch/22_research_Jiranunw.pdf
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยและสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2557). *คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอนเด็กวัยเรียน 6-12 ปี*. กรุงเทพฯ.ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยและสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://www.thaipediatrics.org/Media/media-20171010123138.pdf>
- สถาบันราชานุกูล. (2559). *คู่มือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : ปียอนด์ พับลิชชิง, สืบค้นจาก https://www.th.rajanukul.go.th/_admin/file-download/5-4531449643848.pdf
- _____ (2560). *คู่มือสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง*. เชียงใหม่: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ราชนครินทร์, สืบค้นจาก https://new.smartteen.net/_admin/file-content-downlaod/FM-405-1559205253.pdf
- Grey Carol. (1952). *My Social Stories Book* :London, Jessica Kingsley Press.
- Charlotte W Greenway.(2018). *The Efficacy of social stories in the Classroom to Reduce Disruptive Behaviours in Children with ADHD*, 4(3). pp 1-10. from <http://www.psychopathology.imedpub.com/the-efficacy-of-social-stories-in-the-classroom-to-reduce-disruptive-behaviours-in-children-with-adhd.php?aid=22768>
- Melina Sy, Thelma Rabago- Mingoa,(2017) . *Social Stories for Children with ADHD*. America. American Scientific Publisher.24(11).pp 8090-8093. from <https://doi.org/10.1166/asl.2018.12498>

Rachel Toplis and Julie A. Hadwin.2006). *Using Social Stories to Change Problematic Lunchtime Behaviour in School*. *Educational Psychology in Practice*, 22(1), pp. 53–67. from <http://www.doi.org/10.1080/02667360500512437>

Seray Olçay Gül1. (2016). *The Combined Use of Video Modeling and Social Stories in Teaching Social Skills for Individuals with Intellectual Disability*. *Education Science*, 16(1), pp 83-107 from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1101155>